

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 20

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25 de mayo — 25. maja 1989

LIC. ANDREJ ROT

Domovina in eksil

GOVOR PRI OKROGLI MIZI PEN-KLUBA NA BLEDU

Slovenski odsek mednarodnega PEN-kluba (Poezija, Esej, Novela) je po svojem predsedniku Dragu Jančarju povabil predsednika SKA lic. Andreja Rota, da se udeleži letošnjega mednarodnega srečanja PEN-kluba na Bledu, posvečenega problemu med Vzhodom in Zahodom.

Kot predavatelj pri 1. okrogli mizi je lic. Rot v sredo, 17. maja podal referat Domovina in eksil, ki ga v celoti objavljamo.

Njegovo odmevno predavanje je doživelo velik uspeh.

Značilnost našega časa je iskanje novih in polnejših življenjskih možnosti. Hkrati pa se ponavljajo stare oblike bivanja, ki ohranjajo vezi med preteklostjo in sedanjostjo. Zanimivo je, da vrednosti, ki so po svojem bistvu negativne, postajajo modne in prestižne. Pomilujemo tistega, ki je izgubil življenja na Golem otoku, a tisti, ki je preživel, je vreden občudovanja. Koliko je takih herojev, ki je prestalo razna nacistična in fašistična taborišča, represije vojaške „hunte“ v Argentini ali kakšni drugi južnoameriški deželi, ali so se vrnili izčrpani in obenem zmagovalni iz matičnih zaporov v Sibiriji. Podobno je z eksilom, s prisilnim bivanjem zunaj domovine. Tisti, ki je doživel eksil, je danes deležen mnogih pozornosti.

Vse kaže, da eksil povzročajo nestrpnosti politični sistemi. Zato eksil sam na sebi ni problem, temveč tistih v represivnem zoženem političnem sistemu. Eksil je pravica ali nujna, s katero se mora soočiti posameznik in zaradi katere se je izselil iz domovine.

Vendar ni nujno, da se izseljenec odtuji od domovine, saj je lahko žrtev fizične ekspatriacije, ne pa notranje izkoreninjenosti. Z eksilom, s množično izselitvijo more postvariti del domovine na ozemlju druge narodnosti. Diaspora utegne

biti njegova domovina, kot je to prav gotovo za njihove sinove, ki ohranjajo narodno zavest in poslanstvo, čeprav je njihova očetnjava (patria), zemlja njihovih prednikov, več ali manj oddaljena.

O eksilu je torej mogoče govoriti na različne načine. Gre namreč za različne oblike zdomstva in tudi različne načine eksila. Resničen problem je zdomstvo osebe in resnični eksil je notranji. Mnogo bolj žalosten in popačen način bivanja je ta notranji eksil kot pa ekspatriacija, ki jo je po političnih in nazor-skih osnovah doživela naša domovina po drugi svetovni vojni.

Kulturniki v diaspori, po lastni volji ali po prisiljenem odhodu, kajti mnogim je šlo za vprašanje življenja ali smrti, morejo doživljati bogato in okrepevalno izkustvo. Ta, v zgodovini človeštva, običajen pojav v kulturnem in političnem življenju, je izgancu in celo narodu v korist, če se zna izogniti in nevtralizirati razkrajevalne cilje zastraševalne in omejevalne oblasti.

Če ga korozivna kislina domotožja, ena izmed negativnih oblik ideologizacije žalovanja po izgubljeni zemlji, ne premaga in zabubi v objokovanje samega sebe, se njegova žrtev more sprevreči v neizpodbitno pričevanje drugačnosti.

Izgnanec ni mrtev. Če pa je sposoben z drugimi, v usodi sebi enakimi izoblikovati diásporo, more njegovo življenje prevzeti izbrano in izredno vlogo. Pomembno in vredno, v kolikor so njegovi ideali vredni, človeški in trajni.

Emigrant, zdomec, begunec...

Najprej bi rad razčistil izrazje, ki ga bomo uporabljali na tem srečanju. Zdomci, izgnanci, begunci, izseljenci, ubežniki, vse to bi morda preprečevalo razumevanje med nami, zbrali pa smo se, da se razumemo.

Ti izrazi ne sovpadajo povsem z našo razvo v eksilu, zato bi jih skušal objasniti.

Naši očetje so bili begunci pred komunizmom, izgnanih je bilo med njimi zelo malo. Tudi ubežniki so bili, ker kakor je pokazal konec vojne, so ubežali pred skoraj gotovo smrtjo, ko jim je pretela s strani komunistov. Dovolj močan dokaz za to je tistih 10 ali 12 tisoč vrnjenih po vojni.

Postali so zdomci, termin, ki so ga baje iznašli za politično emigracijo.

V kategorijo izgnancev bi spadali samo maloštevilni, npr. pisatelj Karel Mauser, ki so ga menda izgnali zaradi „nemškega“ priimka. Zednili bi se lahko z izrazom „izseljenec“, če bi naši starši šli iskat kruh v tujino, ki bi ga nekateri ne našli v domovini.

Pri nas je dolgo časa bil v rabi izraz zdomstvo. Zdomec je državljan, ki na ozemlju druge narodnosti čaka na povrnitev svojih temeljnih pravic. Ne da bi neposredno kaj od koga terjati, čaka na vrnitev svojih pravic do življenja, dela in mišljenja. Ne čaka na pomilostitev ali spremembo kazni, temveč na odločitev družbe, od katere se je ločil, da mu te pravice prizna in vzpostavi, če ne popolnoma, vsaj v toliko, v kolikor je življenje samo dokazalo, da je imel prav.

Poznam slovensko politično emigracijo v Argentini in po analogiji lahko presenem to poznanje na druge sloveske skuposti po svetu, s katerimi imam kulturne stike. Zato bom govoril le o slovenski politični emigraciji. Tisti, ki jo je Drago Jančar opisal v števil. 57 Nove revije in ki jo še nekateri drugi rešujejo iz pozabe.

Slovenska politična emigracija je nastala po ekscisih ob zaključku druge svetovne vojne in po dopolnjenih namenih revolucije na Slovenijo. (Nadaljevanje na 2. str.)

Mihajl „Osvoboditelj“

To leto je v Evropi leto Gorbačova. Mihajl „Prijazni“ ima v načrtih ponesti svoj nasmešek in svoje govore o „skupnem evropskem domu“ vsem štirim večjim državam zahodne Evrope. V Anglijo (tam je že bil), v kratkem v Francijo in Italijo — kar pa je najvažnejše — v zahodno Nemčijo v juniju. V njegov potovalni načrt pa niso vključeni predeli kontinenta pod ruskim vplivom. Gorbačov drži roke proč od vzhodne Evrope, da ga tako tam vse več ljudi vidi kot Mihajla „Osvoboditelja“. Zapad bi moral za nekaj časa opustiti oboževanje Gorbačova in več misliti na dogodke, ki se trenutno odigravajo v okrajnih predelih ruskega imperija in vzbujajo pereče vprašanje: Kako odpraviti evropsko povojno razdvojitve, ne da bi pri tem odpravili tudi povojno stabilnost?

Zanimive stvari se dogajajo v vzhodni Evropi. Na Poljskem sta vlada in opozicija podpisali sporazum, o katerem pred šestimi meseci še nismo nič slišali. V februarju je Madžarska privolila, da gre v smer večpartijskega sistema; ideja, ki je bila še do nedavnega sanjaška. Komunisti pa so še vedno na oblasti. Toda obe, Poljska in Madžarska, sta na poti v dobo, ko si bo opozicija z režimom delila oblast, in kdo ve, morada celo v dobo resnične demokracije kdaj pozneje. Obe poskušata odpreti svojo ekonomijo na zahod. Nižje na jugu v Jugoslaviji pa stvari razpadajo, to pa velesilam ne povzroča nobene jugo-mrzlice.

Vse to je vzhodno-evropski blagoslov liberalizma Gorbačova. Do sedanjih sprememb gotovo ne bi prišlo, če bi v Kremlju sedela Brežnjev ali Černenko. Ljudje pa se kljub temu sprašujejo: Kako daleč bodo te reforme šle? Bosta Madžarska in Poljska morda celo „finlandizirani“ ali „avstrijanizirani“? To se prav lahko zgodi. Neutrlni in uspešni sosede lahko dajo Sovjetom večji občutek varnosti kot pa dosedanj o- brambni pas navideznih zaveznikov in nesrečnih tovarišev.

Mnogi na zapadu ugibajo, kako bi pospešili to najnovejšo gibanje. Za začetek naj bi opustili misel, da je gledanje drame v vzhodni Evropi nekakšen popularen šport. Že eno dokazuje, da se Gorbačov laissez-faire v vzhodni Evropi popolnoma ujema z njegovim snubljenjem zapadne Nemčije. NATO se bo znašel še v večjih težavah, če se bodo reforme razširile tudi v do sedaj „perestrojki“ nasprotujoči Vzhodni Nemčiji; s tem bi bila Zahodna Nemčija gotovo pritegnjena k nevtalnosti in k ideji združitve obeh Nemčij. In če bodo spremembe v vzhodni Evropi Gorbačov prinesle pretrese, bodo sunke teh pretresov čutili tudi na zahodu.

Takim pretresom se bo težko izogniti. Zadolženi Poljska in Madžarska bosta preplavljeni s hiperinflacijo. Popuščenje kremelske discipline pa povzroča še druge napetosti — carinsko vojno in zdravo v Comeconu — med poljskimi in madžarskimi reformisti na eni strani ter vzhodnonemškimi, češkoslovaškimi in romunskimi konzervativci na drugi strani. Pri tem se razgaljajo stari nacionalizmi, ki so bili v preteklosti zadušeni s silo. Gorbačov ne bi rad uničil svojega dosedanjega dela in bi gotovo ne prepričal sveta, da je Rusija „priateljska“ dežela, če bi moral poslati tanke na ulice vzhodne Evrope. Toda zna se zgoditi, da se bo znašel pred izbiro: uporabiti silo v vzhodni Evropi ali izgubiti oblast v Kremlju.

Ena Jalta je bila dovolj

Na kratko rečeno, spremembe v vzhodni Evropi so v neredu in nekateri na zahodu že mislijo, kako obdr-

žati red in celoten proces ohraniti pod kontrolo. Henry Kissinger je predlagal nov sporazum med vzhodom in zahodom, s katerim naj bi Rusija dala vzhodni Evropi več svobode, v zameno pa naj bi zahod pristal, da Rusom tam ne bo delal težav.

To bi pomenilo „Jalta II“, kar bi bila napaka. Današnja vzhodna Evropa je preveč v neredu za tak načrt. Sicer pa, zakaj bi bila potrebna pogodba, da bi Sovjeti popustili s svojo kontrolo v vzhodni Evropi, ko pa Gorbačov že itak zgublja tam trd sovjetski prijem? Poleg tega bi pa Sovjeti prav gotovo vztrajali, da se v vsako barantanje o vzhodni Evropi vključi tudi zahodna Evropa, česar pa zavezniki v NATO prav gotovo ne želijo.

Zahod še vedno lahko pomaga na bolj koristen način, kot pa to predlaga Kissinger. Prvo in najvažnejše je, zagotoviti Poljski in Madžarski, da ne bosta odrezani od zahoda, ko se bosta izvili iz vzhodnega objema. Zahodne države morajo biti pripravljene na stečaj odpreti svoja vrata vzhodnoevropskim deželam, ki resnično iščejo demokracijo in pristo trgovino. Dolge vrste prosilcev za vizume pred zahodnimi ambasadami morajo izginiti. „Gastarbaiterji“ morajo postati dobrodošli na zahodu in robo — kar so jo zaslužni vzhodni Evropejci zmožni prodati na konkurenčnem zahodnem trgu — naj jo uvozijo. Drugo, s čimer zahod lahko veliko stori, je z izmenjavo študentov zlasti za trgovske šole, ter s skupnimi podvigi, predvsem pa z izobraževanjem vzhodnih Evropejcev o zahodnih trgovskih poslih in o zahodni kulturi.

Ali naj bi zahod poslal tudi finančno pomoč v podporo reformistom? Zaenkrat še ne. Pritisk tujih dolgov je bil namreč eden glavnih činite-ljev, da sta se Poljska in Madžarska obrnili k prostemu trgovanju in ker je na splošno v vseh vzhodnoevropskih deželah največji problem hitro rastoča inflacija. Neumno bi bilo od zahodnih vlad ta pritisk olajšati, dokler reforme ostanejo samo na papirju. Lechu Walensu, vodji Solidarnosti, se mora prijazno reči „ne“, če bi ga poljska vlada po podpisani pogodbi poslala na zahod s kapo v roki. Ko pa bodo reforme res sprejete — to se bo videlo s hitrim porastom brezposelnosti, večjega dotoka tujih privatnih investicij z zahoda in z radikalnimi spremembami v devizah — potem bo čas nuditi pametno pomoč reformiranim dolžnikom, kot na primer latinski Ameriki: kapitalizacija plačila interesov nad določenim deležem izvoznih dohodkov.

Slabo ime Jalte pa je bilo v marsičem nezasluženo. Sporazum sam je bil realističen in prožen: vzhodna Evropa naj bi imela „svobodne volitve“ in vlade naj bi bile „priateljsko naklonjene“ Sovjetski zvezi. Stalin si je to razlagal kot čezmerno uslužnost. Interpretacija Gorbačova je povsem drugačna. Ve, da zahod še vedno ne bo poslal svojih čet v pomoč uporniškim vzhodnim Evropejcem, ker je SZ ostala velesila. Njegove ideje o svobodi, ki jo vzhodnim Evropejcem lahko varno dopusti, je bolj velikodušna, kot bi bila Brežnjeva, še manj pa Stalina. Po njegovem gledanju je Finska „priateljska“ sosed, Švedska pa sprejemljivo „socialistična“. Tako ima vzhodni Evropejci precej večje področje za uspeh kot kdajkoli od 1. 1945, da si svoje življenje uredijo po svoji volji. Ko pa bodo naleteli na skrajne meje redefinirane jalt-ske pogodbe, bo čas za nove debate.

Po listu „The Economist“, 8. aprila 1989 pripravil
Otmars Mauser

Ob spominu na dr. Cirila Žebota

Dr. Cirila Žebota sem spoznal v prostorih tajništva SLS v Ljubljani. Srečala sva se navadno pri Francu Casarju, ki je na prošnjo dr. Franca Kulovca, tedaj glavnega tajnika stranke, prevzel v tajništvo mesto umrlega Mateja Tomazina, izredno delavnega in sposobnega Kulovčevega pomočnika. Dr. Žebot je svojega prijatelja Casarja pogosto obiskoval. Ker sem tudi jaz redno zahajal v tajništvo, sva se z Žebotom tiste čase veliko pogovarjala o vseh slovenskih problemih.

V letih pred drugo svetovno vojno sta bila pereča zlasti dva problema: vedno nasilnejše nastopanje komunistov posebej na ljubljanski univerzi ter rastoče delovanje nemške pete kolone. Nemški agenti so kot potujoči študenti ali turisti potovali po vsej Sloveniji, zbirali za svoje namene potrebne podatke in obiskovali znane in prikrite Hitlerjeve pristaše. Dr. Žebot in Casar sta se takrat posvečala predvsem komunističnemu delovanju na univerzi, vse nas pa je močno skrbela nacistična penetracija v Slovenijo. Zato smo opozarjali nanjo ne le strankine somišljenike, marveč celotno javno mnenje.

Ob izbruhu druge svetovne vojne smo se vsi povezali in postavili v bran zoper oba sovražnika. Dr. Žebot je težak boj v svoji knjigi „Nemiljiva Slovenija“ lepo popisal. Kot znano so po kapitulaciji Italije t. i. Ljubljansko pokrajino uspešno branile pred komunisti vaške straže, v katere so vključili podobno kot velik del Slovenske legi-

je tudi prijatelji in sodelavci Akademskega kluba Straže. Po turjaški tragediji pa so oboroženi boj s komunističnim totalitarizmom nadaljevali domobranci.

Po kapitulaciji Italije je dr. Žebot odpotoval v Rim, kjer se je skrival v Vatikanu do tistega časa, ko so Nemci Rim zapustili. Nato je skupaj z nekaterimi predstavniki SLS, ki so tam pričakali zaveznike, pomagal pri poskusih reševati slovensko vprašanje v ozkih mejah možnosti, ki so jih tedanje razmere dopuščale.

Naj omenim v tej zvezi majhen osebni spomin. Konec leta 1944 me je Narodni odbor za Slovenijo poslal v Rim, ki je bil tedaj še v nemških rokah, z dvojno nalogo. Najprej, da spremljam Jožeta Godino, ki je peljal iz Ljubljane v Rim radijsko oddajno postajo, da smo tako olajšali stik z zavezniki, in da oddam sv. stolici nekaj važnih dokumentov. Oglasil sem se pri dr. Žebotu, ki mi je takoj priskočil na pomoč. Peljal me je k mojemu starem znanцу dr. Janku Kralju, voditelju gorških Slovencev, ki je bil tedaj v Rimu, in ta me je takoj napotil na pravo mesto zaradi predaje dokumentov. V hiši blizu Vatikana, kjer je Žebot stanoval, je tudi meni preskrbel sobico, kjer sem ostal nekaj tednov, dokler se nisem vrnil v Ljubljano.

Dr. Žebot je vse svoje življenje posvetil slovenstvu, slovenski kulturi in slovenski politiki. Vse, kar je govoril in napisal, vse je bilo v službi slovenstva. Tudi kot redni pro-

fesor na severnoameriških univerzah ni miroval. Njegovi številni članki v svetovnem časopisu so odkrivali svetu majhno pa globoko kulturno deželo Slovenijo, ki jo je s strahotnim nasiljem okupiral totalitarni komunistični režim, ki je že po sklenjenem miru pomoril nad deset tisoč protikomunističnih borcev - domobrancev. Ta zločin je v svojih člankih pogosto opisoval ter je na ta način seznanjal zlasti ameriško javnost z našo slovensko problematiko. Zdi se, da se danes že hitreje bližajo časi, ko se bo v Slovenijo vrnila svoboda in se bo Slovenija državno-pravno tako uredila, kakor to zahteva večina Slovencev. Žal da avtor „Nemiljive Slovenije“ ni dočkal trenutka, ko bodo čiste slovenske zastave zopet zaplapolale po vsej Sloveniji in bo Slovenec na svoji zemlji svoj gospod. A čeprav tega trenutka, ki si ga je iz srca želel, ni dočkal, njegovo delo ni bilo zaman.

Rudolf Smersu

POPRAVEK

V uvodniku dr. Katice Cukjati: Po-ta naše mladine, ki je bil objavljen v 18. številki našega lista, se je vrnila pomota, besedica ne, ki popolnoma spremeni smisel stavka, ki govori o naši mladini. Stavek se pravi-lno glasi:

Premnogokrat je njihovo navide-zno upornišvo ali protivnost le iz-raz njihovega občutka nemoči, da bi izpolnili tako težko poslanstvo do slovenstva, do katerega se čutijo ob-vezani.

Prosimo, da nam oprostite.

Uredništvo

Velik uspeh za koroške Slovence

MOHORJEVA USTANOVILA DVOJEZIČNO LJUDSKO ŠOLO V CELOVCU

Dvaintrideset let po ustanovitvi Slovenske gimnazije v Celovcu je uspelo koroškim Slovincem ponovno pomembno dejanje. Mohorjeva družba je kot verska ustanova naznanila s pričetkom šolskega leta 1989-90 ustanovitev nove konfesionalne privatne ljudske šole s pravico javnosti sredi Celovca, ki je bil dosedaj izrinjen iz slovenskega območja. S tem se je izpolnila dolgoletna želja koroških Slovencev, zlasti tistih, ki živijo in delajo v koroškem glavnem mestu Celovcu. Številne javne ljudske šole v Celovcu namreč slovenščine, drugega deželnega jezika, sploh ne upoštevajo in ga tudi v bodoče niso pripravljene upoštevati. Na številnih mestih in pri nič koliko priložnostih izražena želja, pravzaprav sama po sebi umevna zahteva, da bi na eni sami ljudski šoli v Celovcu v enem izmed paralelnih razredov dopustili prijave k dvojezičnemu pouku, je naletela vedno spet na gluha ušesa. Kljub raznim in neokusnim intrigam in poizkusom zaviranja in preprečevanje privatne konfesionalne šole je končno le uspelo, in to nenazadnje s pomočjo Dunaja in ministrstva, ustanoviti ljudsko šolo, v kateri se bodo malčki lahko učili prelepe slovenščine.

Mohorjeva družba je v svoji dolgi, nadstoletni zgodovini vedno znova ukrepala v odločilnih trenutkih bolj ali manj brez javne pomoči v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tako je nastala založba, tako tudi bratovščina, tako dijaški domovi, tako je v tem odločilnem trenutku ustanovila ljudsko šolo in se spet enkrat oddolžila svojemu versko-prosvetnemu poslanstvu. To je pionirsko delo te najstarejše ustanove koroških Slovencev.

Nositelj šole (torej Mohorjeva) mora priskrbeti prostore in nositi tudi stroške za preureditev prostorov in za šolske potrebe, le plačevanje učiteljev prevzame država. A to je za Mohorjevo veliko finančno breme, ki ga je Mohorjev odbor prevzel v zavesti, da mora Mohorjeva za versko-prosvetno in narodno poslanstvo storiti vse za narodov blagor kot že pogosto v preteklosti. Zato vse ude in prijatelje Mohorjeve družbe naprošamo, da s finančnimi sredstvi, darovi in molitvami pomagata nositi breme, ki si ga je naložila Mohorjeva. Darove nam lahko posredujete preko poverjenikov ali pa neposredno na Družbo sv. Mohorja v Celovcu.

S pristranim pozdravom!

Mag. Ivan Olip
odgovorni odbornik
za domove in šolstvo
pri Mohorjevi v Celovcu

„SLOBODNI DOM“ ŠT. 2

Izšla je druga številka uradnega glasila glavnega odbora Hrvatske seljačke stranke z imenom „Slobodni dom“. Izhaja štirikrat na leto v Belgiji (B. P. 2, B-1160, Bruxelles 16). Ima pestro in aktualno vsebino. Opozarjamo na urednikov uvodnik „Neka procvetaju svi cvjetovi“, v katerem je izraženo mnenje, da je prav, da se ustanavljajo na Hrvatskem razne stranke in zveze. Ali zanimivo je, da partija ne dopušta, da bi imele stranke in druga politična društva hrvatski naziv, dočim imajo nove slovenske politične zveze slovenski naziv (Slovenska demokratska zveza, Slovenska socialdemokratska zveza, Slovenska kmečka zveza). Hrvati odobravajo vse politične in gospodarske reforme, ki jih zahtevajo Slovenci, toda HSS nima namena stopiti pod široki dežnik Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Objavljen je tudi referat članov glavnega odbora HSS z naslovom „Hrvatska seljačka stranka i kriza Jugoslavije“. Referat je bil izročen predstavnikom evropske skupnosti v

Strasburgu. Sledi odlični članek dr. Torbara „HSS in ideja evropske zajednice naroda“.

Posebno važan pa se nam zdi članek „JLA med pučem in kasarno“ iz katerega je razvidno, da se vršijo hudi notranji boji v vojaških vrhovih v Jugoslaviji. Zlasti obstaja velik spor med vojnim ministrom Veljkom Kadijevićem in generalštabnim načelnikom Stevanom Mitrovićem. Tudi ostali generali so razcepjeni, mnogi ne odobravajo Miloševićeve organiziranja velikih zborovanj (mitingov) po državi.

SMR

Mogoče ne veste, da...

— da bo jubilejni zbornik „Dom in svet 1888-1988“, v katerem sodeluje 30 avtorjev iz vseh treh Slovenij in ki obsega čez 250 strani, predvidoma izšel spomladi tega leta pri celjski Mohorjevi družbi...

MLADIKA, Trst, št. 1

DOMOVINA IN EKSIL

(Nad s 1. str.)

venskem. Ta emigracija, ki se v prvih letih eksila ni znašla, je počasi odkrivala svoje pravice in nadaljevala z izoblikovanjem lastnega modela slovenstva in človeštva. Nekaj je bilo takih, katerih imen ne bom navajal, ki so se vrnili v domovino v prepričanju, da je bolje biti živ zakopan kot da bi mrtvi živeli v tujini. Ti so se postavili pred napačno dilemo ostrakizma.

Poleg izgnanca, ki je v diaspori aktiven, in izgnanca, ki je zamrknil v objokovanje samega sebe, moremo govoriti še o tretjem — notranjem — eksilu. To je o tistem izgnanstvu, ki ga doživljate v domovini sami in ki se izraža v subtilnejših in bolj krutih načinih izvajanja. Zlasti naj navedem dva ekstrema nečloveških pogojev parijev in samouničevanje v avtocenzuri slovenskih kulturnikov v domovini do nedavnega.

Pripadniki brezpravnega narodnega dela so izkusili jugoslovanske zapore, zapostavljanje ipd. Iz mnogih primerov za ilustracijo izberem manj skrajnega. Piše pesnica Dolores Terseglav: „Če jaz Mefista bi lahko prosila, (...) po sreči ne bi s Faustom hrepenela, svoboda le, le njo bi si želela.“

Nekateri v domovini pa so izbrali molk — oklep, ki si ga je naredil kulturnik in ki je postal del njega. Kot nekakšen človeški hrošč, ki si je ustvaril dovolj trdno zaščito, gib-

ljivo le na sklepih oziroma na manj bistvenih telesnih delih. Oklep mu je sicer omogočal življenje v gotovosti, a iz njegove notranjosti, zavestno ali podzavestno, pa je kipela slabost neizpolnenih dolžnosti.

Na misel mi pride primerjava med molkom prisiljenih h kolaboraciji med drugo svetovno vojno, in tistih, ki so bili primorani sodelovati s stalinističnim in post-stalinističnim sistemom. Okoliščine enih in drugih so tako slične, da je povsem umljivo kritikantstvo na račun nasprotnika. In kljub temu, kako bogata je domovina v teh in onih ljudeh, ki so navidez zanj izgubljeni. Človek onem pred iskreno izraženim ali tudi pritaženim hrepenenjem po domu, po svobodi. Hrepenenje po ljubezni in svobodi pa ni utešeno z nikakršnim triumfalističnim sistemom, z mogočnim škornjem na glavo ali s kakršnimkoli univerzalizmom.

Obravnavanje eksila kot odtujenosti, ki se javlja na vseh področjih, nas more privedi do omedlenega, vseopravičujočega ideologije. Ni mogoče namreč zamolčati vrzeli, ki je nastala v znanosti in umetnosti ob usihanju ustvarjalne generacijske dialektike. Zato se v zdomstvu pesnik definira kot most med generacijami, češ, sam ni mogel ustvariti, kar bi želel, njegov življenjski cilj se je tako skrčil v ohranjanje najbolj osnovnih sporočil, da bi bistvo ne zamrlo.

Več desetletij v slovenskem kulturnem življenju je mogoče razpoznati v znamenju nestrpnosti do o-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Strašno težko je pisati v danih okoliščinah. Človek ima vtis, da je vse le za sedanjí trenutek, kajti najbolj možno je, da ko te vrstice pridejo v roke bralcu, že niso več veljavne: položaj se je že temeljito spremenil in pisec joče, bralec stoče. Torej ostanimo v varnem območju razlage, zdaj je kar je, in zakaj bo, kar bo. Medtem pa je mnogo dogodkov in jih bo še mnogo več. Kajti, zašli smo v slavno „tranzicijo“ prehodno dobo katere so se vsi balili in ki sedaj kaže svoje ostre zobe.

VERIGA

V vsaki državi je težka prehodna doba med eno in drugo vlado. Ko eni odhajajo in drugi prihajajo, in dejansko nihče ne ve, kdo pravzaprav gospodari. To je nešteto krat pomnoženo v današnji Argentini, sredi gospodarske krize, ki ima med svojimi vzroki prav pomanjkanje zaupanja v vlado, ali bolje, da nihče ne upa, da bi sedanja vlada še bila zmožna kaj urediti.

Slovenščina - moj jezik

GOVORIMO BOLJE

Človek si vedno želi česa boljšega, lepšega, lažjega. Ta želja je zamelek vsakega napredka. Kjer te želje ni, vse pridobljeno ritenski zdrži v obup, razpad. V pehanju za boljšim neprestano ocenjujemo napore in uspehe, izbiramo med različnimi prilikami in presojo plačilo. Tako se nam vsakdanji govor napolnjuje s primerjalniki: lažje — težje, hitreje — počasneje, pametneje — neumnejše, dražje — cenejše, višje — nižje, močnejše — slabše.

Vse te besede označujejo, kakšno je nekaj. Tem besedam pravimo pridevnik. Ni težko opaziti, da se ta oblika pridevnika rabi ob samostalnikih srednjega spola. Obenem s samostalnikom se ta pridevnik sklanja:

Lažjega, cenejših, pametnejših, s slabšim, za hitrejšim — vedno sledi svojemu samostalniku s potrebno končnico.

Kadar pa hočemo označiti dejanje, kdaj, kje, kaj, kako, zakaj se je nekaj zgodilo — ali ne zgodilo —, pa takšna dejanja med seboj primerjamo, rabimo podobne besede, kot smo jih prej opisali, pa so iz drugačnega testa. Teh besed ne mo-

Težko je to stanje iz dneva v dan, še težje pa, če se vleče dolgih sedem mesecev, doba ki nas loči od datuma (10. decembra), ki ga ustava določa za predajo vlade. Ta ustavna določba je kakor verige, ki nas uklenja, kajti v teh sedmih mesecih lahko pride do kočljivih, nevarnih, eksplozivnih dogodkov. Dolar nad dvesto avstralov, inflacija, ki jo za maj napovedujejo med 70 in 80 odstotkov, delavsko nezadovolje, socialne napetosti. Kdo to prenese? Kako naj tu krmari vlada, ki je v veliki meri kriva poslabšanja tega položaja, je bila na volitvah kruto poražena, a ji ostaja še pol leta vladanja?

Ni čudno, da se je takoj po volitvah pojavila misel, pospešiti predajo vlade. Nastalo pa je toliko legalnih in političnih zaprek, da je trenutno vse v zraku, akoravno je trenutni namen radikalov, da Alfonsín ostane do 10. decembra. Po pravici povejmo, radikalni so nastavili past, in se sam ujeli vanjo. Da so bile volitve v maju, odgovarja le te-

remo spreminjati, so toge, končnica je vedno enaka, pa brez š.

Hitreje — počasneje, pametneje — neumnejše, višje — nižje, bliže — dalje...

Kajpak isto velja tudi za presežnik, to je tista oblika, ki jo uporabljamo za prvaka med primerjalnimi načini dejanja:

Najhitreje, najpametneje, najvišje, najbliže...

V pogovoru moramo paziti, na kaj smo mislili, ko smo rabili primerjalnik: Želim ti najprijetneje praznovanje — narobe! Praznovanje je lahko najprijetneje. Prijetneje bi ga ne mogli praznovati. Tukaj cenimo dogajanje, ne slovesnosti, ki smo jo izrazili s samostalnikom. Če se vprašamo: kakšen? — rabimo pridevnik v vseh mogočih sklonih. Če pa se moremo vprašati po tisti primerjani lastnosti kako?, je beseda samo prislov in je vedno enaka, ne moremo je sklanjati ali postavljati v množino.

Dobra volja je najbolja — zelo lepo, a napaka je zastrupila velik del pevec in jim pokvarila občutek za pravo obliko.

Govorimo počasneje, a pravilneje. Rabimo pravilnejše oblike!

danji radikalni ideji, da bo „pomladanski gospodarski načrt“ imel uklenjeno inflacijo do junija. V ozračju socialnega miru in relativnega blagostanja bi imel vladni kandidat lepe možnosti za zmago.

Kot pa so mnogi napovedovali, in še mnogo prej, je načrt splaval po vodi. V osrčju najhujše krize so bile izvedene volitve, in veriga, ki naj bi imela uklenjeno inflacijo, ima sedaj uklenjene radikale in vlado. Trpi pa seveda narod.

TEŽKA DEDIŠČINA

Peronisti dobro vedo, kaj jih čaka. Zato so kaj previdno reagirali na radikalno naglico glede predaje oblasti. Svetovalci okoli Menema niso neumni. Vlada mora podpreti vrsto ukrepov, ki so kaj neljubi. Povširanje tarif, večji davčni pritisk, krepak poseg v anarhično devizno tržišče, itd. Hoče pa, da te ukrepe potrdi tudi novoizvoljeni peronistični kandidat-predsednik. Tega ravno pa Menem noče. Noče se opeči, še predno nastopi vlado. Noče izpostavljati svojega prestiža, saj tudi ve, da je vlada prisiljena v te ukrepe, ki jih bo moral sicer podpreti on. Peronistični ekonomist Cavallo celo trdi, da „čim slabše, tem bolje“: slabši je položaj sedaj, boljši bo njihov položaj, lažje bodo stvari uredili potem.

Menem je za pospeševanje predaje oblasti postavil vrsto pogojev: najprej, da se o tem strinjajo vse politične, pa tudi gospodarske in socialne sile. To ne bi bilo težko, saj se v večina zedinja. Zahteval je tudi soglasje glede ukrepov, ki bi jih v prvi dobi podvela njegova vlada. In še, da se vse stori v okviru ustave, za kar bi bilo potrebno izglasovanje posebnih zakonov. Itd., itd...

Vendar je, nekoliko zaradi politično ustavnih zapletov, mnogo pa zaradi gospodarske socialnega ozadja, končno vse padlo v vodo. Peronisti so, lahko bi rekli, izigrali radikale. Sporazum je vsaj trenutno, padel v vodo. V torek, 23. je Alfonsín imel nagovor po radiu in TV, v katerem je nakazal kot da se pospešitev predaje ni mogla izvesti zaradi peronistične nepripravljenosti.

Kakšen odmev bo imelo to v državnem življenju, je težko predvideti. Mnogi se boje socialne eksplozije, mnogi pa tudi menijo, da bo teh sedem mesecev dejansko zamujen čas, kajti če za sedanji položaj obstaja kako zdravilo, je bolje, da ga bolnik čim prej dobi, predno bo treba poseči po kakem hujšem ukrepu.

Na peronistično vlado bo padla težka dediščina gospodarske krize in socialnega kaosa. Nova vlada se te (Nad. na 4. str.)

sebne iniciative in prisilnega tlačenja v zmotne kalupe. Desetletja so za znamovana z ekskluzivističnim kulturnim in političnim mandarinstvom, v znamenju monopola višjih državnih uradnikov.

Slovenska politična emigracija

Kot otrok sem pogosto slišal besedo „begunci“, a s časom se je nje uporaba izgubila, ker so ljudje najbrž odkrili njen slabšalni prizvok. Mnogo let je bila potem v uporabi beseda „zdomstvo“: skoval naj bi jo France Dolinar v Rimu (Glej anketo petošolcev Slovenska kri iz roda v rod, Buenos Aires, 1976, str. 23-24). Zdomstvo je del naroda, ki se je odcepil in izgubil neposredno organsko vez z matično domovino, a se hkrati razlikuje od izseljenstva in zamejstva. V prvotnem smislu je bila slovenska zdomska skupnost tista skupnost v tujini živečih ljudi slovenskega rodu, ki ima razlog in smisel svojega bivanja zunaj doma v načelni opoziciji zoper režim, ki je povzročil njen odhod iz domovine; ljudi, ki se v znamenju tega odpora združujejo in delujejo in je njihov cilj politična svoboda slovenstva.

Publicistika v Sloveniji pa je začela uporabljati „zdomstvo“ kot enačico za izseljenstvo, za delo, začasno seveda, na tujem. Danes pa se v domovini slovenski eksil poimenuje kot slovenska politična emigracija. Sintagma v izseljenstvu nima nikakršnega slabšalnega prizvoka.

Slovenska politična emigracija ima skupno z drugimi slovenskimi izseljenskimi skupinami nalogo, da seznanja mednarodno javnost z vrednotami, ki jih je ustvarila slovenska narodna skupnost in ki jih svet še ne pozna. Slovenska zgodovina, kultura, gospodarski in narodopolitični razvoj naroda, ki ne spada med najštevilnejše narodnosti, so za mlade narode in države zgled. Toda politična emigracija ima še neko drugo nalogo. Poslanstvo politične emigracije se ne zreducira na rehabilitacijo domobrancev; pravzaprav je ta rehabilitacija nekaže že bila storjena, vsaj v delu javnega mnenja; in tudi če bi slovenska vlada izvedla rehabilitacijo na javen in uraden način, bi še vedno bil v polnosti živ smisel slovenskega eksila. Eden izmed ciljev politične emigracije je efektivna demokracija v slovenski državi. V vsej več ali manj agresivni publicistiki emigracije je kot bistvo ravno to iskanje in terjanje, da se utrdi v slovenski politični zavesti nujnost demokratične, neodvisne slovenske države.

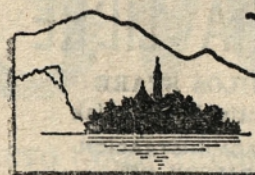
Politični emigranti so morda ideološko vezani, a politično tako svobodni, da se njihov ideal more vzpostaviti kot ideal Slovencev, tako matičnih kot zamejskih, pa čeprav bi bilo treba pri mnogih od teh zadnjih iskati to prizadevanje prav v globinah njihove zavesti. Politični emigrant zahteva svobodo človeka in samoodločbo naroda. Politična emigracija bo eksistirala dejansko ali le ontološko v spominu človeštva,

dokler ne bosta posameznik in narod svobodna. S svobodo posameznikov in s samoodločbo naroda bo prenehal obstoj in smisel slovenske politične emigracije, slovenske diaspore. Slovenski eksil bo ostal le še kot primer dialektičnega presegevanja v preteklosti svobodnih Slovencev.

Prizadevanje po tem idealu del slovenskega naroda uresničuje v diaspori. Uresničuje ga v svobodi svojega poslanstva, v pluralizmu svojih izbrancev in njihovih sinov, ki vnašajo drugačnost in omiljajo ostroost eksila in vsega, kar ga je povzročilo.

Za primer izvajanja te svobode, strpnosti do drugačnih mišljenj in različnih nazorov lahko vzamemo Slovensko kulturno akcijo, ki že 35 izvršuje svoje poslanstvo. V njenih knjigah, glasilu in reviji so spregovorili Kocbek in Jurčec, Sirc in Kremžar, Bukvič in Majcen, Sodja in Simčič. Nikdar ni izgubila vezi z domovino, nikdar niso prenehali Slovenci iz matice objavljati v njenih publikacijah, četudi so morali skrivati svojo identiteto pod psevdonimi, četudi je njihova beseda izšla v nakladi 500 izvodov, četudi so bili breje eni stotini naročnikov in občasnim mecenom. 35 let širjenja svobodne slovenske besede, krščanskega nazora in svobodnih stališč, za peščico ljudi, brez uradnega vstopa v Slovenijo, z neverjetno nečloveškim molkom uradne kulturne linije v Sloveniji, da ne govorim o političnih ekskluzivizmih.

(Konec prihodnjici)

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Ljubljanski poklicni gasilci so naredili dvormesečno bilanco in prav nič presenečeni ugotovili, da je bilo na območju, ki ga pokrivajo, dvakrat več požarov kot januarja in februarja lani. V teh dveh mesecih so gasili 82 požarov. V večini primerov so bili to požari na prostem in dimniški požari, kar kaže na malomarnost in na omalovaževanje vseh opozoril in prepo-vedi o kurjavi trave, grmičevja in podobnega.

LJUBLJANA — Uglednim geo-grafo so podelili v dvorani SAZU državna odlikovanja za posebne usluge in uspehe pri delu. Odlikovani so bili: prof. dr. Avgustin Lah, dr. Peter Habič, prof. dr. Jurij Kunaver, prof. dr. Darko Radinja, prof. dr. Igor Vrišer, prof. Zvezdana Knez-Štrbenc, doc. dr. Franc Lovrečak in prof. Čita Marjetič.

LJUBLJANA — Častni doktorat bodo ob 70-letnici slovenske univerze podelili profesorji medicinske fakultete dr. Boženi Ravnihar, prof. na fakulteti za inženirstvo v Trstu dr. Marku Pozzettu, prof. emeritu su v Zürichu dr. Vladimirju Prelogu, prof. na Max Planck institutu v Martinsriedu dr. Robertu Huberju, prof. na University of California v Berkeleyu dr. Neilu Bartlettu in prof. univerze v Stuttgartu dr. Hansu Juergenu Warneckeju.

MURSKA SOBOTA — Kmetijska zadruga Panonska bo letos iz ZDA uvozila seme, s katerim bodo pridelali okrog 600 ton semenske koruze. Za kilogram domače semenske koruze je treba zdaj odšteti od 12.000 do 15.000 dinarjev (dolar = 7340 din). Kilogram ameriškega semena je v Avstriji okoli 35.000 dinarjev. Pri Panonski pa zatrjujejo, da bo semenska koruza, pridelana iz ameriških hibridov na slovenskih njivah, precej cenejša.

MARIBOR — „Kavarna Astoria“ je naslov novega slovenskega filma, ki ga je posnel režiser Jože Pogačnik. Zgodba se vrtili v senci te kavarne, pred, med in po drugi svetovni vojni, v resnici pa opisuje usodo družine, v kateri se pojavljajo generacijski, ideološki in ljubezenski zapleti. V glavnih vlogah igrajo Janez Hočevar, Branko Šurbej, Lidija Kozlovič in Nataša Ralijna; scenarist je bil Žarko Petan.

LJUBLJANA — Kosovelovi Integrali so bili izdani v ZDA. Po prvi zamisli naj bi to bila dvojezična izdaja, a od slovenskega dela je ostala

le Pesem št. X, v rokopisu, ki deluje kot prva ilustracija v knjigi, ker bi bili po urednikovih besedah sicer stroški pretirani. Gre namreč za zelo moderno bibliofilsko izdajo, pri kateri sta platnici dve debeli in barviti plošči, povezani z darilnim trakcem. Vmes pa se na papirju v različnih živih barvah razkriva prevod. Vse je narejeno na računalniku in nato natisnjeno na papir v 110 izvodih. Prevajalec in avtor uvodnika je Wilhelm Heiliger, ki je po materi Slovenec in sedaj živi v San Franciscu.

LJUBLJANA — V Skalarjevem breznju na Kaninu so člani jamar-ske odprave dosegli nov jugoslovanski rekord: dosegli so globino 911 m. Enajst jamarjev, članov Inštituta za raziskovanje krasa in jamar-skih društev iz Kopra, Ljubljane in Logateca, so ustavili skalni bloki. Ker skale zapirajo vhod nove špranje, jih bodo minirali in s tem poskusili doseči tisoč metrov globine.

LJUBLJANA — Slava vojvodine Kranjske letos obhaja tristoletnico prve izdaje, zato so slovenski filatelisti predlagali in prodrli z idejo, da jugoslovanska pošta izda priložnostno znamko. Na njej bo portret avtorja Slave, Janeza Vajkarda Valvasorja, in slika njegovega grada Bogenšperka. Na pošti šmartno pri Litiji, kamor spada grad, pa bodo dobili še poseben žig z Valvasorjevim obrazom.

UMRLI SO OD 23. do 29. marca 1989:

LJUBLJANA — Ivan Štimac; Jožica Adamlje roj. Zgonik; Matija Progar; Marija Rejč; Josip Fojš; Maks Pirnat; Vinko Levčič (Boškajev ata); Anica Svetelj roj. Bolka; Ferdinand Martinjak; Bernarda Bizjak roj. Grile; prof. Ivan Zupančič; Adela Perič; Emil Bukovac; Marija Križnar roj. Žlebnik; Milan Hercigonja; Marica Kocen roj. Urbančič; Josip Tome; Marija Češnovar roj. Sedej.

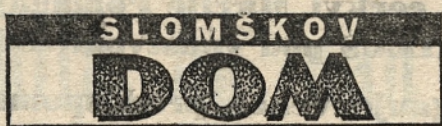
RAZNI KRAJI — Jože Lekše, Vel. Trn; Berta Belšak, Celje; Andrej Šulin, Lenart; Draga Lap roj. Drašler, Kamnik; Ludvik Počivavšek, Podčetrtek; Amalija Mavrin, Šmarje pri Jelšah; Franc Levstek, Radomlje; Terezija Opaik, Trbovlje; Karel Sajovic, Gomilsko; Marija Koren roj. Maček, Celje; Franc Plut, Zalog pri Novem mestu; Rezka Humar roj. Vidmar, Krško; Marino Bužinel, Tržič; Marta Golob, 84, Podgorje pri Kamniku; Pavel Lazar st., Vrhnik; Marija Skodlar roj. Nartnik, Dobrova; Ivan Hočevar, Krško; Ljudmila Skvarča, Vrhnik; Hinko Čuvan, Celje; Ivana Uršič (Jakova mama), Stranje; Janez Papež, Smihelj; Franciška Štrubelj roj. Knez, Grosuplje; Mirko Zupane, Šempeter; Marija Židar roj. Grže, Škrabče; Ivan Željko, Krško; Anica Ctrar-Polčinik, Trbovlje; Anton Trontelj, Domžale; Barbara Varl (se-

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: V družini inž. Toneta Kastelica in prof. Lučke roj. Marinček se je 21. aprila rodila hčerka, ki jo imenujejo Marija Julija. Srečnim staršem naše čestitke!

JUBILEJ ŽUPNIKA JOZETA ŠKERBCA

Jože Škerbec letos praznuje tudi svoj življenjski jubilej — šestdeset let, od katerih jih je kar dvajset podaril rojakom v Slomškovem domu.

Odbor je sklenil, da se teh spominimo z domačo slavnostjo in družinskim kosilom. Po sveti maši v nedeljo, 19. marca, ki jo je slavjenec daroval skupno z dr. Janezom Zdešarjem, direktorjem dušnih pastirjev v Nemčiji, je predsednik Doma Marjan Loboda v imenu vseh čestitlavljenec. V imenu šole je Zaključila Marjanca izročila župniku slovenski šopek, mladinski pevski zbor pa je pod vodstvom lic. Tineta Selana zapel dve pesmi. Izredno številno gostov je nato ostalo še v veselju družbi pri kosilu slavljencu na čast.

Še na mnoga zdrava leta, naš dragi župnik Jože Škerbec!

TOMBOLA 1989

Po letošnjem vročem poletju se je pričela sezona tombolskih prireditvev v slovenskih središčih Velikega Buenos Airesa. V Slomškovem domu je bila napovedana za 9. aprila, a je bila zaradi hudega deževja prestavljena na naslednjo nedeljo. Prireditelji so bili hudo preizkušani v svoji vztrajnosti, kajti tudi 16. april se je predstavil deževen, a ne toliko, da bi preprečil številnim obiskovalcem udeležbo pri tej tako priljubljeni igri. K sreči Dom premore obširne prostore in se je zato igra mogla izvesti kljub smoli z vremenom. Glavni dobitke avtomatični pralni stroj je zadel Janez Teraš, Slomškov dom pa je s finančno uspešno prireditvijo dobil izdatno pomoč.

OBČNI ZBOR

Letni občni zbor Slomškovega doma je bil v nedeljo, 16. aprila ob

stra Hema), Planina pri Rakeku; Marko Drole, Motnik; Peter Genbec, Mengeš; Friderik Zorko, 71, Vrhnik; Franc Brojan, 77, Domžale; Alojz Luskovec, Lipica pri Škofji Loki; dr. Alojz Koglot, 81, Nova Gorica.

številni udeležbi članstva. Predsednik Marjan Loboda se je najprej spomnil pokojnih članic in članov, ki so nas v preteklem poslovnem letu zapustili, nato pa prešel na dnevni red, ki je obsegal poročila in dopolnilne volitve. Iz poročil odbora se je razvidelo vso obširno delo, ki je bilo v Domu opravljeno v preteklem letu na najrazličnejših področjih. Slomškov dom je zavestno vključen v slovensko skupnost v Argentini in je zato učinkovito sodeloval z Zedinjeno Slovenijo in ostalimi slovenskimi Domovi. Člani so z odobravanjem sprejeli vsa poročila in potrdili mandat odbornikom, ki jim je zapadla poslovna doba. V odbor sta bila sprejeta še ga. Andreja Hrovat in France Vester in tako dopolnila finančni in prireditveni odsek. V zaključnih besedah se je predsednik zahvalil vsem članom za zaupanje in sodelovanje in prosil zvestobo tudi v bodoče, da bo Slomškov dom še naprej lahko opravljal svoje pomembno poslanstvo.

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

V soboto, 15. aprila je v Domu gostovalo Slovensko gledališče s predstavo igre Figole-Fagole. Premiera te Suhadolčeve satire je bila v Slovenski hiši ob priliki začetka šolskega leta slovenskih šol v Argentini. V skrbni režijski Maks Borštnika so nam igralci Slovenskega gle-

dališča, sami že v Argentini rojeni fantje in dekleta, v izvrstni slovenski predstavi tematiko, ki je navidez malenkostna, a v smešni obliki biča splošno človeške napake.

ŠAHOVSKI TURNIR

Po dolgem času je spet pričel šahovski turnir za naše šahiste, ki sta ga organizirala Slovenska šahovska zveza in Slomškov dom. Igre so na švicarski sistem v 7. kolih.

Prvo kolo je pričelo 20. t. m. ob ogromni udeležbi 24 igralcev, česar že ne pomnimo vsaj petnajst let. Igralci prihajajo iz vseh slovenskih domov Velikega Buenos Airesa, kar tudi pomeni rekord in je znak povezave. V zgodovini našega šaha v Argentini je bilo le malo tako močnih turnirjev po posameznih okrajih, a skupnih mislimo, da tako številčnih še ni bilo.

Turnirja se udeležujejo naši najboljši igralci kot so Ivan Mehle in Jože Marolt iz San Justa, Lojze Černak in Franci Sušnik iz Slovenske vasi, Stane Škerlj in Franc Vester iz Ramos Mejije, Magister Albin s Pristave, Verbič in Paulič iz San Martina, pa še vrsta drugih iz omenjenih okrajev, pa še iz Carapachaya, Berazateguija ter Rožmanovega doma. Nekateri sedaj prvič nastopajo na takem turnirju.

Turnir je organiziral predsednik SSZ Mirko Vasle, vodi ga Tine Debeljak ml., finančno pa ga je podprla Zadruga SLOGA. Igrajo v Slomškovem domu vsako soboto ob 20 zvečer.

„ŽUPANOVA MICKA“

Carapachayska skupnost je za obletnico svojega Doma pripravila kot kulturni program Linhartovo igro Županova Micka. Ta igra je pomembna, ker je bilo to prvo slovensko dramsko delo; sicer prevod iz nemščine, a jo je Linhart ponasil in postavil v slovensko kmečko okolje, sem in tja pokritiziral ljubljanske škrice in podobno, tako da je bila ugodno sprejeta in od tedaj neštokrat igrana. Tudi tu smo jo imeli priložnost videti pred leti v Slomškovem domu.

Igralska skupina v Carapachayu je homogena, stalna in dobro upeljana, tako da je igro uspešno predstavila občinstvu, ki je popolnoma napolnilo dvorano. Režiser Tine Kovačič je zvest Linhartovem prosvetlenskemu pogledu vso igro idealiziral, ji dal potreben ritem in zagon ter vzdržal napetost do konca.

Tudi igralke in igralci, stari znanci z njihovega odra, so bili uspešni kot vedno. Helena Skarlovnik, ki je igrala Micko, je bila živahna, hitra in neposredna. Očeta je podal

Franci Stanič, ki je vlogo dobro predstavil in ustvaril dober lik premetenega slovenskega župana. Ženin Anže — Franci Sanovršnik, je vlogo rahlo karikiriral v ravno pravšnji meri, da je tako vnesel malo smeha.

V drugi skupini so igrali plemenitaše Anica Klemen — vdovo, kratko vlogo je podala s primerno dostojanstvenostjo; plemenitega Tulpenheima je igral Martin Jeretina, nova postava na odru, a se je dobro znašel; Maks Skarlovnik je živahno postavil vlogo zaupnega prijatelja; in pisar Glažek — Janez Znidar je v svoji zabavni vlogi prikazal marsikatero resno misel.

K dobremu uspehu so še pripomogli Franci Korošec s sceno, Ivan Sušnik kot masker, šepetalka Marija Slabe in pomočnica Metka Slabe. Pametna misel je bila tudi lepo izdelan program s ponatisom iz starih časopisov in programov, kar je dalo igri zgodovinski pečat.

Kratka, a dobro podana igra.

TDml.

Lahkoatletski turnir SDO - SFZ

Kot že običajno je tudi letos mladina organizirala turnir kraljice športov, lahke atletike. V zavodu La-salle v San Martinu se nas je 23. aprila zjutraj zbralo 107 tekmovalcev, veliko gledalcev in navijačev in nič koliko komarjev, ki so nas zvesto spremljali ves dan. Prireditelji smo pričeli s sv. mašo na prostem, katero je daroval naš duhovni vodja Franci Cukjati. Po lepem in pristrčnem obredu so se začela tekmovanja, ki so se vrstila v najlepšem redu in v pravem športnem duhu vse do petih popoldan.

Izidi tekmovanj so naslednji:

Tek 1500 m — SFZ		
1. Gerard Grom	SM	4'33"61
2. Marko Vombergar	RM	4'44"37
3. Marko Čop	M	4'51"74
4. Marjan Petkovšek	SM	4'54"87
5. Martin Dimnik	SM	5'08"28
6. Ivan Vombergar	RM	5'12"90

Tek 400 m — SFZ		
1. Martin Magister	RM	58"76
2. Miloš Mavrič	SM	1'00"37
3. Tomaž Magister	RM	1'01"23
4. Janez Petkovšek	SM	1'01"23
5. Andrej Rode	RM	1'03"09

Tek 100 m — SDO		
1. Nevenka Magister	RM	14"03
2. Beti Petkovšek	SM	14"33
3. Sonja Tomazin	RM	14"85
4. Veronika Čop	M	15"16
5. Ani Truden	RM	15"73

6. Lojzka Mehle	L	19"73
Tek 1500 m — SDO		
1. Marjana Burja	L	6'16"16
2. Alenka Čop	M	6'23"26
3. Helena Rode	RM	6'24"20
4. Andreja Škraba	RM	6'31"24
5. Sandra Petkovšek	SM	6'38"77
6. Lučka Vombergar	RM	6'44"61

Tek 400 m — SDO		
1. Gabrijela Tomazin	RM	1'17"19
2. Lučka Tomazin	RM	1'17"21
3. Angelca Podržaj	SM	1'19"13
4. Monika Urbanija	L	1'24"33
5. Ani Truden	RM	1'24"51
6. Lojzka Mehle	L	1'29"93

Tek 100 m — SFZ		
1. Martin Magister	RM	12"08
2. Roki Miklič	SJ	12"23
3. Pavle Marolt	RM	12"33
4. Damijan Boltežar	SM	12"40
5. Jure Urbančič	SJ	12"80
6. Igor Ahčin	M	12"37

Tek 3000 m — SFZ		
1. Toni Žitnik	L	9'39"76
2. Tomaž Petkovšek	SM	10'48"01
3. Martin Petkovšek	SM	10'48"16
4. Dani Mokorel	C	11'08"73
5. Marjan Petkovšek	SM	11'09"25
6. Fredi Zakelj	RM	11'16"83

Skok v daljavo — SDO		
1. Veronika Čop	M	3,92m
2. Saši Dobovšek	RM	3,89m
3. Beti Petkovšek	SM	3,85m
4. Cynthia Frontini	SM	3,70m

5. Beti Miklave	RM	3,64m
6. Anica Truden	RM	3,57m

Met kopja — SFZ		
1. Aleks Ahčin	M	43,77m
2. Toni Oblak	SJ	40,63m
3. Jure Urbančič	SJ	38,28m
4. Pavle Mavrič	SM	37,90m
5. Roki Miklič	SJ	36,64m
6. Tone Jerman	SM	36,02m

Skok v višino — SFZ		
1. Pavle Marolt	RM	1,65m
2. Gregor Hribar	RM	1,65m
3. Jure Urbančič	SJ	1,62m
4. Tone Jerman	SM	1,56m
5. Gabi Rant	M	1,50m
6. Ivan Mežnar	M	1,45m

Štafeta 4x400 — SFZ		
1. SM: Aleksander Leber	4'00"78	
Miloš Mavrič		
Gabi Petkovšek		
Miha Podržaj		
2. RM: Jani Kocmur	4'03"72	
Tomaž Magister		
Andrej Koželnik		
Martin Magister		
3. SJ: Roki Miklič	4'06"54	
Jure Urbančič		
Lojze Erjavec		
Gabi Zupanc		

Štafeta 4x100 m — SDO		
1. RM: Sonja Tomazin	1'00"77	
Andrejka Vombergar		
Saši Dobovšek		
Kristina Krenžar		
2. SM: Danica Petkovšek	1'01"33	
Veronika Jerman		
Angelca Podržaj		
Beti Petkovšek		

3. SJ: Monika Zupanc	1'03"28	
Andreja Zupanc		
Pavlinka Zupanc		
Veronika Urbančič		

Skok v daljavo — SFZ		
1. Marko Corn	SM	5,62m
2. Jure Urbančič	SJ	5,25m
3. Gregor Hribar	RM	5,24m
4. Aleksander Leber	SM	5,17m
5. Aleks Ahčin	M	5,16m
6. Lojze Erjavec	SJ	5,09m

Met diska — SFZ		
1. Jani Dobovšek	RM	32,03m
2. Aleks Ahčin	M	30,45m
3. Štefan Burja	L	28,53m
4. Jure Urbančič	SJ	28,20m
5. Andrej Golob	M	28,00m
6. Andrej Rezelj	SM	24,91m

Skok v višino — SDO		
1. Alenka Čop	M	1,34m
2. Sonja Štefe	SJ	1,34m
3. Beti Petkovšek	SM	1,25m
4. Cynthia Frontini	SM	1,25m
5. Veronika Urbančič	SJ	1,15m

Štafeta 4x100 m — SFZ		
1. RM: Jani Kocmur	48"99	
Gregor Hribar		
Pavle Marolt		
Martin Magister		
2. SM: Miha Podržaj	49"73	
Aleksander Leber		
Damijan Boltežar		
Gabi Petkovšek		
3. SJ: Roki Miklič	51"43	
Lojze Erjavec		
Gabi Zupanc		
Jure Urbančič		

Marko Gaser

MALI OGLASI

ZOBOZDRAVNIKI
Viktor Leber - gološna odontologija, im-
plantas óseo-integrados; sreda in pe-
tek od 14 do 18; Belgrano 3826 -
7. nadstr. B - San Martín - T. E.
755-1353.

ARHITEKTI
Andrej Duh - načrti, gradnje in vodstvo
del v Bariločah in okolici; nepremič-
ninski posli. - P. Moreno 991, 5.
nadstr. C. - 8400 Bariloche.

TURIZEM
Petovanja, skupinske ekskurzije, letal-
ske in pomorske vožnje poskrbi po
ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E.
762-2840.

ADVOKATI
dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek,
sreda, petek od 17 do 19, Don Bos-
co 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs - vsakovrstne civil-
ne, delavske in trgovske zadeve v
Capitalu in Peia. Bs. As. - Tucumán
1456, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320
- poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM
POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnev-
ne sobe, moderno in angleški stil.
Tine Kovačič. - T. E. 765-1682.

REDECORA - celotna oprema stano-
vanj: blago za naslanjače, odeje, za-
vese, tapete, preproge - Bolívar 224,
Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools - konstrukcije bazenov -
filtri - avtomatično zalivanje - An-
drej Marolt, Martínez de Hoz 211,
San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE
Sanitarne in plinske naprave - privat-
ne - trgovske - industrijske - odo-
britev načrtov - Andrej Marolt,
Avellaneda 216, San Miguel, T. E.
664-1656.

TRGOVINA
Delikatesa Franc Vester - Gana 119 -
Capital - (1 kvadra severno od po-
staje Liniers).

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za
vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826
Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO
Zavarovanja M. in H. Loboda - Sar-
miento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Bue-
nos Aires - od 11 do 18.30 - T. F.
812-2127.

Kreditna zadruga SLOGA - Bmė. Mitre
97, 1704 Ramos Mejía - T. E.
658-6574/654-6438. Od ponedeljka do
petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bmė. Mitre 97, 1704
Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-
6438. Od ponedeljka do petka od 10.
do 19. ure.

**SLOGA - PODRUŽNICA SAN MAR-
TIN** - Slovenski dom - Córdoba 129
Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od
18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.
do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

**SLOGA - PODRUŽNICA SLOVEN-
SKA VAS** - Hladnikov dom - Msgr.
J. Hladnik in Hernandarias - Ura-
đuje ob sredah od 19. do 21. ure in
ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga.
Marija Gorše).

NEDELJA, 4. JUNIJA 1989

SLOVENSKA HIŠA

SPOMINSKA PROSLAVA

v počastitev padlih domobrancev in drugih protikomunističnih bor-
cev ter ostalih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji.

Koncelebrirana maša v cerkvi Marije Pomagaj, pri kateri bo pel slo-
venski pevski zbor GALLUS pod vodstvom Anke Savelli Gaserjeve

Polaganje venca pred spomenik

V dvorani spominski govor: lic. Ivan Korošec

odrski prikaz: IZTEKA SE ČAS...

Prireja Zedinjena Slovenija

Udeležba častna dolžnost

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad z 2. str.)

ga zaveda. Bo težki nalogi kos? Od-
govora temu vprašanju pa nihče ne
ve. Ohranjamo lahko le upanje. A
tudi to je nekaj vredno.

POLITIČNA POZORNICA?

Volitve so bile gotovo mejni ka-
men. Njih izid je marsikomu potr-
dil, drugim pa prekrizal načrte. Res
je zmagal Menem in prejel dovolj
glasov, da je z lastnimi volivci potr-
jen v zbornici. Vendar - in to je
izredno važno - prejel je 48% gla-
sov, kar pomeni, da 52% upravičenih
volivcev ni oddalo glasu za novega
predsednika. Kaj se lahko zgodi čez
dve leti, ko bodo naknadne poslan-
ske volitve, in tudi volitve za spre-
membo vseh guvernerjev? Kakšen je
lahko izid, če vlada skliče volitve
za novo ustavodajno skupščino in
skuša izvesti tolikokrat omenjeno in
polemično ustavno reformo? Pred-
sedniške volitve so potegnile za se-
boj mnogo glasov, ki bi jih sicer
volivci oddali drugim strankam Tu

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR
Slovenska Pristava - Monte 1851 -
Urađuje ob četrkih od 20. do 22.
ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30
(g. Nande Češarek).

**SLOGA - PODRUŽNICA RAMOS ME-
JIA**. V pritličju poslopja Sloge, Mo-
reno 129. Od ponedeljka do petka
od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574
- 654-6438.

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO
Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756
T. E. 651-1760. Urađuje ob torkih od
18. do 20. ure in ob nedeljah od
9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 16.- za en-
kratno objavo, za vsak mesec - 4 šte-
vilke - A 52.-.

so bili zlasti prizadeti liberalci, ki
so izgubili mnogo glasov, del v prid
peronizma, delno pa tudi na liste fe-
deralizma.

Jasno se je tudi pokazalo, da je
velik del volivcev ideološko nekje
na sredini, in da ta sredina še nima
lastnega političnega izraza. Tja spa-
dajo federalistični glasovi, tja del
tistih, ki so se izrekli za liberalce.
Tja padajo tudi mnogi, ki so se v
zadnjem trenutku odločili ali za pe-
roniste, ali za liberalce. Kakih
40% glasov, ki so se v določenem
trenutku priznali za „neodločne“, ne
najdemo domovinske pravice v nobe-
ni izmed sedaj organiziranih strank.

Na tem bodo morale stranke de-
lati v bodoče. Na to dejstvo bodo
morali računati politični možje. Kaj-
ti le, kadar bo vsak glas prepričano
oddan za določeno listo, bomo mo-
gli reči, da je politični položaj u-
ravnovešen. Tedaj bodo tudi social-
ne in gospodarske rešitve lažje Bo-

ZA TOLSTOYEV SKLAD

sta darovali izkupiček za štiri
slike umetnici

ANDREJA IN MARJETA DOLINAR

Slike so na ogled in v prodaji
v Dušnopastirski pisarni, Slo-
venska hiša.

Viktor Leber

Z O B O Z D R A V N I K

Splošna odontologija
implantes óseo-integrados

Za uro: sreda in petek od 14 do 18
Belgrano 3826 - 7. nadstr. "B"
San Martín T. E. 755-1353

OBVESTILA

SOBOTA 27. maja:

RAST XVIII - Ples v Našem domu v
San Justo ob 21. uri.

NEDELJA, 28. maja:

Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slo-
venski hiši ob 11.30.

SOBOTA, 31. maja:

Učiteljska seja ob 20 v Slovenski
hiši.

SOBOTA, 3. junija:

Redni ponk Slovenskega srednješol-
skega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 4. junija:

Spominska proslava žrtev revolucije.

SREDA, 7. junija:

Spominski sestanek Zveze slovenskih
mater in žena ob 17. uri. Govoril bo Bo-
žo Fink.

NEDELJA, 11. junija:

Procesija presv. Renjega telesa ob
15.30 v Don Boskovem zavodu.

mo prišli do tistega dne? Vsaka šo-
la stane. A v Argentini tudi cena
te šole nenehno raste.

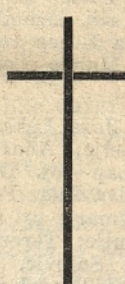
„Pustite male k meni priti“

Umrl je naš ljubljani sinček

Jurček Bajda

Ni še dopolnil petih let, ko je Bog poklical k
sebi nedolžno dušico. Prenehalo mu je biti oslabele
srčce.

Užaloščeni:
Jernej Bajda, oče
Angelica roj. Šmon, mati
sestrica Erika, ter bratci
Tomaž, Janez in Roman

JANEZ VASLE

Avstralija, objubljena dežela

KULTURNO DELOVANJE
V AVSTRALIJI

Dve slovenski reviji redno izhaja-
ta v Avstraliji. Verski mesečnik Mi-
sli urejuje že od leta 1972 pater Ba-
zilij, ki je nadomestil pokojnega pa-
tra Bernarda Ambrožiča. List je bil
prvič izdan leta 1952. Pri njem so-
delujejo vsi slovenski duhovniki in
tudi dr. Zvone Hribar. Drugi me-
sečnik splošnih informacij pa je
Vestnik, ki ga ureja Primorka Vida
Kodre. V upravnem odboru so tudi
Peter Mandelj, ki je predsednik Sve-
ta slovenskih organizacij v Victoriji,
Vasja Čuk, Jana Lavrič, Milena Br-
goc, Ana Markič in Sandra Krnel.

Ivan Kobal, pisatelj in pesnik, iz-
daja nekajkrat na leto revijo „Moja
Slovenija“, glasilo Zveze kulturne
akcije. Namen te organizacije je
braniti in ohranjati slovenski jezik
in narodno dediščino. Kobal je tudi
napisal knjigo „Man who built the
snowy“ in izdal pesniško zbirko
„Živi naj slovenska beseda“. Draga
Guelt pa je priredila zgodovino slo-
venskega naroda v angleščini pod
naslovom „The Slovenian from the
earliest times“. Tudi pesnica Marce-
lla Bole je izdala zbirko slovenskih
pesmi.

Radijski valovi zelo povezujejo ro-
jake. Etnični radio SBS je državna
postaja, ki predvaja programe raz-

ličnih narodnosti v 52 jezikih. V
Melbournu je slovenska oddaja na
radiu 3EA v ponedeljkih zjutraj in
ob četrkih zvečer. Vsako četrto ne-
deljo pa je program Po željah, kjer
izberejo gradivo sami poslušalci. Vo-
dijo ga Iva in Helena Leber ter
Elica Rizman. Program vključuje
svetovne novice, vesti iz Slovenije,
šport, obvestila društev, verski o-
delek, intervjuje, poročila iz Radia
Ljubljane in še prilične pozdrave kot
božično voščilo nadškofa šušterja in
novoletni pozdrav predsednikov vseh
društev. Na radiu 2EA v Sydneyu
sta napovedovalca Mariza Ličan in
Peter Kropce.

Največja skrb za slovensko skup-
nost je ohranitev jezika. Pravijo, da
se mladi povprečno malo zanimajo
za materin jezik. Vsekakor je kro-
nist srečal nekatere, ki dobro ob-
vladajo slovenščino, čeprav z na-
glasom. „Glavna krivda pade na star-
še, ki govorijo z otroki angleško.
Potem jih pa pošiljajo v slovenske
šole, da bi tam dobili to, kar jim ni-
so nudili doma,“ je potožil rojak
kronistu.

So pa tudi obratni slučaji, kot je
na primer Avstralka Sharri Šraj,
odvetnica in organistka, poročena s
Slovincem Tonetom Šrajem. Sharri
perfektno obvlada slovenščino in go-
vori doma s tremi otroki izključno
po slovensko. Precej malo vedo v

(4) Avstraliji o argentinskih Slovencih.
Čudili so se, da so slišali tekočo slo-
vensko besedo iz ust rojaka, roje-
nega v emigraciji. Kronist jim je
povedal, da to v Argentini sploh ni
izjema.

**BRATJE PLESNIČARJI
PO DVAJSETIH LETIH**

Dvajset let je že skoraj prešlo, od-
kar so Franci, Marko in Andrej Ple-
sničar odšli iz Argentine, kjer so
se v dveh letih zelo priljubili mla-
dini kot ansambel The Goldenones.
Pustili so ne samo spomin na val-
čke in polke, temveč tudi veliko ra-
njenih deklških src. Kosilo v Fran-
ciji veliki hiši v Melbournu je
prineslo nazaj mnogo spominov.
Pregled na ples, festivale, koncer-
te, poslovljni koncert v Slovenski
hiši 31. januarja 1970 s skoraj 35
stopinjami, odhod z ladjo v Avstra-
lijo in slovo slovenske mladine so
kar po vrsti prihajali na dan. Sli-
ke tistih časov so pripomogle k o-
bujanju takratnih dogodkov in že-
lji, da bi bratje kmalu prišli vsaj
za kratek obisk.

Frenk: kakšne spomine imaš na
Argentino?

Skoraj dvajset let je že minilo,
odkar smo zapustili Argentino. Spo-
mini uhajajo na ples, na katerih
smo igrali po vseh slovenskih do-
movih. Ena generacija je že prešla
in ne morem si predstavljati, kako
zgleda mladina, ki sem jo takrat
učil telovadbo v San Justu. Gotovo

imajo že otroke. Zato bi bilo zani-
mivo, da bi še enkrat prišli na obisk
v Argentino.

Marko: ali ste se še naprej po-
svečali glasbi, ko ste se vrnili v
Avstralijo?

Marsikaj se je spremenilo, odkar
smo odšli iz Argentine. Tukaj v
Avstraliji smo igrali naprej. Leta
1974 smo bili v Sloveniji in nasto-
pali po raznih klubih, plesih in fe-
stivalih. Dve leti pozneje smo se
vrnili in se drugič udeležili Ptuj-
skega festivala, kjer smo ponovno
odnesli drugo nagrado publike. Sne-
mali smo tudi long play ploščo Tri-
je bratje muzikantje s svojimi sklad-

bami. Leta 1980 nas je turneja za-
nesla po celi Evropi do Švedske in
Anglije. Zadnjih pet let smo pre-
nehali z muziko, ker imamo svoje
družine. Frenk ima dva otroke, fan-
ta in deklco, Andrej in jaz pa vsak
enega fantka.

Andrej: Kaj delate danes?

Jaz imam mehikansko restavraci-
jo El Rincón z muziko mariachi.
Franci je poslovođa v tovarni za
ženske torbice, Marko pa izdeljuje
ekskluzivne modele za tenis in golf.
Trenutno smo vsi zelo zaposleni To-
da vedno se spominjamo Argentine
in upamo, da bomo kmalu lahko zo-
pet prišli. Vse lepo pozdravljamo!

Marko, Franci in Andrej Plesničar se že pet let ne posvečajo glasbi.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak

REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1989:
Za Argentino A 850; pri pošiljanju po
pošti A 1000; Združ. države in Kanada
pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA
dol.; obneje države Argentine 53 USA
dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija,
Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Ka-
nada in Evropa za pošiljanje z navad-
no pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo:
v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Pa-
ganini 2;
v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe,
Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILCO" S.R.L., ESTA-
DOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES
T. E. 362-7215

LETALSKE KARTE etc.

NAJNIZJE TARIFE!
OMENITE TA OGLAS!

TRAVEL AGENCY „RIENTE“
Sr. SALVADOR

A. P. Leg. 6632 Disp. D.G.S.T. 1555

Esmeralda 973 / I "B" - Capital
Tel. 313-9143

(9.30-12.30, 14-18.30)

Poravnajte naročnino!